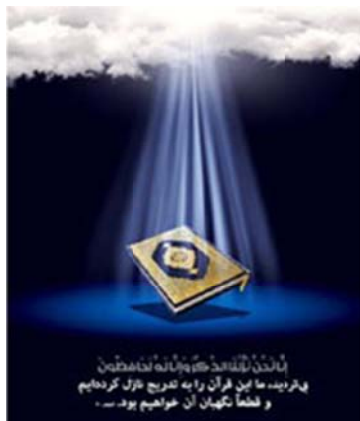

فراسوی ترجمه

سیری در ترجمه های فارسی قرآن (۱۴)

اشاره:

سلسله نوشتار " فراسوی ترجمه " تلاش دارد تا با مطالعه مورد پژوهانه، گزارشی توصیفی و تاریخی از ترجمه های قرآن به زبان فارسی و سیر تحول ترجمه نگاری قرآن را ارائه نماید. در هر شماره از این سلسله، تعدادی از ترجمه های معاصر قرآن معرفی و تبیین می شود.

زهرا روستا (۱۳۸۱ ش)

"بیانی از قرآن" نام تفسیر کوتاه و مختصری از زهرا روستا است^۱. وی در این تفسیر مطالب مهم را با زبانی ساده و روان جهت فهم مخاطب نوجوان و جوان - به نظم و نسقی خوشخوان ارائه داده است. سعی مفسر آن بوده که پس از ترجمه هر آیه و تفسیر روان آن را با نقل روایتی از ائمه (علیهم السلام) به توضیح مطلب بپردازد. مترجم برای نیل به مقصود و هدف خود که همانا ارائه تفسیری روان مشتمل بر دستورات اجتماعی ، اخلاقی، اقتصادی، احکام و ... برای مخاطب جوان و نوجوان است، ناگزیر از ترجمه معنایی به سبک روشن و روان بوده است. نثر ترجمه امروزی و مطابق با زبان معیار است . حجم توضیحات تفسیری ترجمه متوسط بوده که بیشتر با متن آمیخته شده و گاه در میان دو قلاب آورده می شوند.

حسین انصاریان (۱۳۸۳ ش)

حسین انصاریان از پژوهشگران و سخنوران بنام ایران است که آثار عرفانی بسیاری را به رشته تحریر در آورده است. ترجمه وی از قرآن کریم به سال ۱۳۸۳ چاپ رسید.^۲

این اثر ترجمه ای روان، ساده و البته خوشخوان است و مطابق با نثر معیار و قابل استفاده همگان می باشد توضیحات تفسیری در این اثر اندک بوده و با کروش و یا پرانتز از متن جدا شده است.

محمد علی رضایی اصفهانی (۱۳۸۳ ش)

حجت الاسلام محمد علی رضایی اصفهانی از قرآن پژوهان معاصر و موفق است که در زمینه های گوناگون قرآنی از جمله ترجمه قرآن پژوهش نموده است. وی با همکاری برخی از محققان حوزه (شیر افکن ، همانی ، امینی، اسماعیلی ، ملا کاظمی) در سال ۱۳۸۳ ترجمه جدیدی از قرآن ارائه داد.^۳

روش ترجمه، هسته به هسته (جمله به جمله) است در این ترجمه هر گاه توضیح داخل یا اضافه ی تفسیری مورد نیاز بوده، داخل پرانتز قرار گرفته است و مطالب مقدر آیات قرآن، در کروش قرار گرفته است تا امانت در ترجمه کاملا رعایت شود.

رعایت همسانی ترجمه واژه ها و جمله های یکسان، پرهیز از واژه ها و عبارات نامانوس و گویائی و رسائی ترجمه، از اصول و نکات مهمی است که در این ترجمه رعایت شده است. یکی از بخش های مهم این ترجمه بخش توضیحات آن است که در آن به فراخور محتوای آیات مباحث عقیدتی، اخلاقی واجتماعی، تاریخی، علمی، فلسفی، روانی و احیانا ادبی توضیح داده می شود

در این اثر، به همگون سازی ترجمه (عبارات مشابه) توجه زیادی شده است، و با رعایت بحث وجوه و نظائر، تا حد امکان، عبارات مشابه در کل ترجمه یکسان معنا شده است. افزون بر این همه حروف اضافه و کلمات و جملات قرآن در فارسی معادل یابی شده و معنا گردیده است. نثر این ترجمه نثر معیار فارسی است و سلاست و روانی جملات، همراه با رسایی و دقت کامل ترجمه، مورد توجه بوده است و از واژه های غریب و نامانوس و نیز از عبارات پردازیهای شاعرانه پرهیز شده است. این ترجمه مبانی تفسیری کلامی و واژگانی و ادبی ترجمه بطور کامل توضیح داده شده است.

مسعود رباعی (۱۳۸۳ ش)

ترجمه مسعود ریاعی از قرآن کریم به سبکی ساده و روان و شیوا ارائه شده است. زبان نثر امروزی و واژه‌گزینی آن مطابق با زبان معیار است. به گفته مترجم، روانی و سادگی زبان ترجمه و تعبیر و معادل‌های قابل فهم آن مورد توجه مخاطب بالاخص نسل جوان باشد⁴. حجم توضیحات تفسیری متوسط است که در متن ترجمه داخل شده است. مترجم ذیل برخی صفحات ترجمه، پاورقی‌هایی تفسیری و توضیحی آورده است که البته حجم قابل توجهی ندارند.

سید محمد رضا صفوی (۱۳۸۵ ش)

ترجمه حجت الاسلام محمد رضا صفوی از قرآن کریم یکی از دو ترجمه مرکز فرهنگ و معارف قرآن است که در سال ۱۳۸۵ توسط دفتر نشر معارف منتشر شده است. این اثر با توجه به دیدگاه‌های تفسیری علامه طباطبائی در تفسیر المیزان نگاشته شده و ترجمه‌ای بسیار روان و گویا است. در این ترجمه بر گردان واژه‌ها و جمله‌ها دقیق است و نه تنها برای هر واژه‌ای معادلی نهاده شده بلکه سعی بسیار شده که حتی در برابر حرکات و اعراب کلمات که گویای معنای خاص بوده نیز معادلی آورده شود و به گونه‌ای که مفاد آن منعکس شود. رعایت همسانی ترجمه واژه‌ها و جمله‌های یکسان، پرهیز از واژه‌ها و عبارات نامانوس و گویائی و رسائی ترجمه، از اصول و نکات مهمی است که در این ترجمه رعایت شده است. یکی از بخش‌های مهم این ترجمه بخش توضیحات آن است که در آن به فراخور محتوای آیات مباحث عقیدتی، اخلاقی و اجتماعی، تاریخی، علمی، فلسفی، روانی و احیاناً ادبی توضیح داده می‌شود⁵. این ترجمه در دو قطع جیبی و وزیری به چاپ رسیده که قطع جیبی آن فاقد بخش توضیحات آیات است.

نویسنده: محمد خامه گر

فرآوری: جهرمی زاده - گروه دین و اندیشه تبیان

[1] روستا، زهراء، بیانی از قرآن (تفسیر قرآن کریم) چاپ اول، زمستان ۸۱، انتشارات کتاب یوسف .

[2] انصاریان، حسین، ترجمه قرآن کریم، چاپ اول، ۱۳۸۳، نشر اسوه، قم.

[3] رضائی اصفهانی، محمد علی، و همکاران، ترجمه قرآن کریم، چاپ اول، ۱۳۸۳، انتشارات.

[4] ریاعی، مسعود، ترجمه قرآن کریم، چاپ اول، ۱۳۸۳، انتشارات کتاب آشنا.

[5] نشریه بنیات، شماره ۵۰-۴۹، ص ۴۱۹-۴۱۸